

Dosarul nr. 2ra-397/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, V. Mihaila, I. Secrieru)

DECIZIE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Stanislav Ciobanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment, împotriva lui Stanislav Ciobanu, Anei Ciobanu și Nataliei Ciobanu intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 28 ianuarie 2019, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Stanislav Ciobanu, Anei Ciobanu și Nataliei Ciobanu intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, solicitând încasarea, în mod solidar, de la pârâți a datoriei pentru consumul serviciilor locativ-comunale/energiei termice în sumă de 10708,06 lei, neachitată pentru perioada până la data de 31 decembrie 2018.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, prin hotărârea din 03 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost intentat procesul de insolvență față de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău. Prin încheierea aceleiași instanțe din 07 iulie 2017 a fost dispusă trecerea Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău în procedura falimentului, cu desemnarea administratorului autorizat Igor Sacaliuc, în funcția de lichidator.

Reclamantul a susținut că, din motivul neonorării obligațiilor de plată de către proprietarii/locatarii blocurilor locative gestionate, în prezent înregistrează datorii față de prestatorii serviciilor locativ-comunale (SA „Termoelectrica”, SA „Apă-Canal Chișinău” ș.a.). Locatarii blocurilor locative au beneficiat nemijlocit de serviciile prestate, având, prin urmare, obligația de a achita în termen contravaloarea acestora conform facturilor (bonurilor de plată) primite.

Conform informației din Registrul bunurilor imobile, pârâții Stanislav

Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu sunt proprietarii apartamentului nr. 6 din str. XXXXX, mun.Chișinău.

Totodată, a precizat că pârâții au beneficiat de servicii comunale în volum deplin, fără întreruperi, în conformitate cu normele și tarifele în vigoare, fapt pentru care au deschis cont personal la gestionarul fondului locativ. Conform informației privind situația despre achitarea energiei termice/ serviciilor locative-comunale pârâții până la data de 31 decembrie 2018 au acumulat o datorie pentru energia termică, serviciile comunale și necomunale în mărime de 10708,06 lei.

Prin hotărârea din 09 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment și s-a încasat de la Stanislav Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu, în mod solidar, în beneficiul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment, suma datoriei pentru consumul energiei termice, acumulată pentru perioada până la data de 31 decembrie 2018, în mărime de 10708,06 lei; s-a încasat de la Stanislav Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu, în mod solidar, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 321,24 de lei.

Prin decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Stanislav Ciobanu, reprezentat de avocatul Adrian Cojocaru și s-a menținut hotărârea din 09 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 14 ianuarie 2021, Stanislav Ciobanu a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe, respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată și tardivă.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanțele ierarhic inferioare au aplicat eronat normele de drept material și procedural, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea. Aprecierea probelor s-a realizat arbitrar și a dus la soluționarea greșită a cauzei, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale.

Totodată, a menționat că instanța de fond și de apel au apreciat eronat cerințele neprobate din cererea de chemare în judecată și probele. Or, de fapt, nu au beneficiat de servicii de încălzire deoarece în anul 2010 s-au debransat de la serviciul centralizat de încălzire și s-au racordat la sistemul de aprovizionare cu gaze naturale. Astfel, conform Proiectului de Execuție „Racordarea la sistemul de aprovizionare cu gaze naturale a cazanului cu tiraj forțat destinat încălzirii autonome a fondului locativ din mun. Chișinău”, folosesc cazanul cu tiraj forțat destinat încălzirii autonome a apartamentului. Proiectul a fost coordonat cu Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 la 14 ianuarie 2011, conform înscrisului efectuat de către Șeful Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13, autentificat prin semnătura și ștampila Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13. Acest înscris a fost respins arbitrar fără nicio motivare plauzibilă.

Pentru probarea pretinsei datorii de 10708,06 lei a fost prezentată doar lista calculului și achitare pentru energia termică, care este doar un calcul unilateral neconfirmat și nerecunoscut de pârâți, care nu poate servi ca dovada de prestare a serviciilor și nu poate servi ca temei de încasare a anumitor sume pretinse. De altfel, în lista indicată este menționat contractul 6013 care nu a fost prezentat de reclamant,

însă nu au semnat contractul dat. Prezenta listă nu reflectă perioada.

Recurentul a opinat că, instanța de fond și instanța de apel nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată. Or, în referință a fost invocată expirarea termenului de prescripție extensivă prevăzut de art. 267 Cod civil. Înscrierile anexate la cerere de chemare în judecată reflectă calculul pentru perioada anilor 2017-2018, fiind incluse în calcul sume ca datorie existentă la 01 februarie 2017, pentru încălzire -9740,95 de lei, fără a fi indicată perioada de formare. Astfel, a expirat termenul de prescripție și aceste pretenții urmează a fi respinse ca fiind tardive. Pentru perioada 2012-2018 nu au achitat nici un bon de plată pentru energia termică, din motiv că în anul 2011 au instalat sistema de încălzire autonomă.

De asemenea, a susținut că, instanța de apel eronat a apreciat că factura unilaterală care datează din luna decembrie 2018 nu a fost contestată și ar servi ca dovadă de recunoaștere a datoriei. La fel, nu a fost combătut nici într-un mod argumentul precum că toți vecinii săi, atât pe verticală, cât și pe orizontală, au încălzire autonomă și respectiv Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 nu este în drept să pretindă plăți, motivând că ar beneficia parțial de încălzire furnizată în încăperile vecine. Casa respectivă este un bloc vechi cu două nivele fără subsol și fără instalații ingineresti care ar beneficia de servicii termice.

Recurentul a declarat că, instanța de fond și instanța de apel nu au aplicat principiul securității juridice, prevăzut de art.6 CEDO, precum și dreptul la un proces echitabil care, în esență, exprimă, faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze. Instanța de fond și instanța de apel nu au dat apreciere faptului că Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13, în procedura falimentului, intenționat și cu rea-credință nu a informat instanța despre cererile de chemare în judecată înaintate anterior împotriva acelorași părți, precum și despre existența încheierilor, hotărârilor și deciziilor irevocabile ale instanțelor de judecată între aceleași părți și cu privire la aceleași pretenții. Astfel, instanțele ierarhic inferioare nu au dat apreciere faptului că litigiul între SA „Termocom” și Stanislav Ciobanu a fost definitiv și irevocabil soluționat prin decizia din 15 noiembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău. Nu au dat apreciere hotărârii din 07 mai 2015 a Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău, în cauza la cererea depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 împotriva lui Stanislav Ciobanu, Anei Ciobanu, Nataliei Ciobanu, ce viza datoria pentru energia termică pentru perioada 2012-2014 în suma de 8209,39 de lei, precum și a încheierii din 07 aprilie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, prin care s-a respins integral ca neîntemeiată cererea SA „Termoelectrica” cu privire la înlocuirea SA „Termocom”, în procedura falimentului în drepturile ce rezultă din documentul executoriu nr. 2-1392/12 din 07 mai 2012 cu succesul ei în drepturi SA „Termoelectrica” (redenumită din SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr.2” din Chișinău). Totodată, instanța de fond și de apel nu au dat apreciere încheierii din 12 aprilie 2017 a Judecătoriai Chișinău sediul Buiucani, menținută prin decizia din 22 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea depusă de SA „Termoelectrica” și s-a înlocuit SA „Termocom”, în procedura falimentului cu succesul ei în drepturi SA „Termoelectrica” (redenumită din SA „Centrala Electrică cu Termoficare nr. 2” din Chișinău). De altfel, aceleași sume de 5429,66 de lei, 6645,45 de lei cu titlu de datorii pretinse de SA „Termocom”, încasarea cărora

a fost respinsă prin decizia din 15 noiembrie 2012 a Curții de Apel Chișinău, se încearcă a fi încasate de succesorii în drepturi: SA „Termoelectrica”, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13, SA „CET -2”, fapt inacceptabil într-un stat de drept. Instanța de fond și de apel nu a aplicat legea care urma să fie aplicată și în special art. 265 Cod de procedură civilă, art. 267 Cod civil.

Recurentul a afirmat că, prin faptul ca instanța de fond și de apel au admis o cerere de încasare a unei sume nedatorate, pentru un serviciu de care nu au beneficiat, a fost violat dreptul la protecția proprietății garantat de art. 1 al Protocolului adițional la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților conform scrisorii de însoțire datate cu 03 februarie 2021 (f.d.178) și a fost recepționată la 05 februarie 2021 și 09 februarie 2021, conform avizelor de recepție (f.d.181-182). Din adresa Nataliei Ciobanu a fost restituită corespondența cu mențiunea „necunoscut” (f.d.179-180).

Referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 24 noiembrie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 14 ianuarie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 16 decembrie 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.155). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 07 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Stanislav Ciobanu și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În sensul art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au reținut că Stanislav Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu locuiesc în apartamentul nr. 6 din mun.Chișinău, str. XXXXX (f.d.10),

Prin cererea de chemare în judecată depusă la 28 ianuarie 2019, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment, a solicitat încasarea, în mod solidar, de la pârâții Stanislav Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu a datoriei pentru consumul serviciilor locativ-comunale/energiei termice în sumă de 10708,06 lei, neachitată pentru perioada până la data de 31 decembrie 2018 (f.d.2-4).

Prima instanța, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 09 decembrie 2019, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment și a încasat de la Stanislav Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu, în mod solidar, în beneficiul Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment, suma datoriei pentru consumul energiei termice, acumulată pentru perioada până la data de 31 decembrie 2018 în mărime de 10708, 06 lei; a încasat de la Stanislav Ciobanu, Ana Ciobanu și Natalia Ciobanu, în mod solidar, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 321, 24 de lei (f.d.64, 81-84).

Prin decizia din 24 noiembrie 2020, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul declarat de Stanislav Ciobanu, reprezentat de avocatul Adrian Cojocaru și a menținut hotărârea din 09 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.144-154).

În consolidarea soluției sale, instanța de apel raportând prevederile art. 25 alin.(1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002, art. 37 alin.(3), art. 51 alin.(4) din Legea cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015, pct. 17, pct.18 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, la actele cauzei, a apreciat ca fiind corectă corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la temeinicia pretenției de încasare de la Ciobanu Stanislav, Ciobanu Ana, Ciobanu Natalia, în mod solidar, în beneficiul ÎMGFL-13 mun.Chișinău în procedura falimentului, suma datoriei pentru

consumul energiei termice, acumulată în perioada de pînă la data de 31 decembrie 2018 în mărime de 10708, 06 lei.

Citând prevederile pct.8¹ din anexa 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, instanța de apel a punctat că, apelantul nu este scutit integral de la achitarea serviciilor pentru energia termică, or din informația privind calculul datoriei (f. d. 11) este indicată procentul de calcul-10 %. La fel, și din copia schemei Axonometrice (f. d. 30) rezultă că a fost coordonat cu ÎMGFL 1, la data de 14 ianuarie 2011.

De asemenea, a relevat că temeiurile de întrerupere a termenului de prescripție sunt exhaustive și nu se supun unei interpretări extensive. Or, instanța la soluționarea cererii părții cu privire la expirarea termenului de prescripție, aplică regulile de întrerupere a prescripției cu condiția existenței în dosar a probelor suficiente care demonstrează faptul întreruperii cursului dat și în fiecare caz să stabilească cînd concret au fost săvârșite acțiuni de recunoaștere a datoriei.

La acțiuni de recunoaștere a datoriei, în scopul întreruperii curgerii termenului de prescripție, pot fi atribuite și achitarea de către debitor sau de o altă persoană a sumei datoriei de bază. În toate cazurile de recunoaștere a datoriei, curgerea termenului de prescripție se reîncepe de fiecare dată pentru un termen nou, din momentul săvîrșirii de către debitor a acțiunilor indicate.

În acest sens a reținut că, ultima factură datează cu luna decembrie 2018 și nu a fost contestată de către apelant, din care rezultă că pârâții au o datorie pentru serviciile locativ-comunale în sumă de 10627,56 de lei (f. d.13).

Prin prisma criticilor aduse de partea recurentă, Colegiul relevă că, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanță în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii, fără a elucida circumstanțele cauzei, apreciind superficial circumstanțele cauzei, pripit s-a pronunțat în favoarea respingerii cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată, prin ce se impune casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

Având în vedere că anterior s-a iterat esența litigiului, în continuare urmează a fi accentuate aspectele care au fost ignorate de instanța ierarhic inferioară la soluționarea cauzei în ordine de apel, deși, o obligație în acest sens îi revine în temeiul legii procesuale.

De altfel, în virtutea art. 373 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut constant în jurisprudența sa ca dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, nu

poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt în mod real ascultate, adică în mod real și concret examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 din CEDO, implică în special în sarcina instanței, obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor de probă, al argumentelor și elementelor de probă ale părților.

Incontestabil, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanța, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă sau cel puțin de a le aprecia. Singura garanție că instanța a analizat susținerile părților, argumentele și probele administrate o reprezintă motivarea hotărârii judecătorești.

În continuare, Colegiul reiterează că, reclamantul a pretins încasarea, în mod solidar, de la pârâți a datoriei pentru consumul serviciilor locativ-comunale/energiei termice în sumă de 10708,06 lei, neachitată pentru perioada până la data de 31 decembrie 2018.

În context, Colegiul reține că, extrasul privind calculul datoriei pe imobilul, apartamentul nr. 6 din str. XXXXX, în calitate de proprietar fiind indicat Ciobanu S. V., reflectă perioada februarie 2017-decembrie 2018 (f.d.11-12).

Concomitent, în antetul acestui extras este menționat precum că, datoria la 01 februarie 2017 pentru energia termică constituia 9740, 95 de lei (f.d.11).

De altfel, extrasul dat în luna februarie 2017 atestă deja existența unei datorii pentru energia termică în sumă de 9847,22 de lei (f.d.11).

La acest capitol, având în vedere și argumentele recurentului, Colegiul relevă că, într-adevăr la caz instanța de apel nu a determinat pentru care perioadă este formată pretinsa datorie, or, atât reclamantul, cât și instanțele ierarhic inferioare, au indicat că datoria solicitată a fost acumulată până la data de 31 decembrie 2018, însă nu este stabilit începutul formării acestei datorii.

Or, din extrasul calcului prezentat nu poate fi identificat începutul acumulării acestei datorii, în situația în care pentru luna februarie 2017 deja este reflectată o datorie pentru energia termică în sumă de 9847,22 de lei, aspect reliefat anterior.

Colegiul relevă că, determinarea începutului perioadei de formare a datoriei pretinse pentru energia termică de la pârâți, este o circumstanță importantă care necesită a fi elucidată, în condițiile în care recurentul a pretins existența unor acte judecătorești anterioare de încasare a datoriei.

Deși, referitor la argumentele invocate în apel precum că anterior au existat alte hotărâri judecătorești prin care a fost încasate datoriile pentru serviciile comunale (energia termică) de la Stanislav Ciobanu, instanța de apel a menționat că, acestea nu pot fi reținute spre examinare, deoarece ar fi fost încasate datorii pentru perioadele anterioare decât cele solicitate în speță, instanța de apel nu a determinat care este perioada pentru care a fost pretinsă datoria pentru energia termică, la caz.

Or, pentru a concluziona astfel, instanța de apel urma inițial a determina pentru care perioadă se pretinde prezenta datorie și dacă anumite sume din aceasta nu a fost încasate deja, în situația în care cerința reclamantului vizează datoria formată până la data de 31 decembrie 2018, însă nu și începutul formării acesteia.

Pornind de la faptul că, în virtutea art. 267 alin. (1) Cod civil, în redacția în vigoare la data înaintării acțiunii, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul

încălcat este de 3 ani, Colegiul reiterează că, determinarea certă a perioadei de formare a datoriei de la și până la, reprezintă o circumstanță esențială, în special că reclamantul nu a indicat începutul acestei perioade.

Mai mult, pârâtul/recurent a invocat expirarea termenului de prescripție atât la depunerea referinței în prima instanță (f.d.19-24), cât și la înaintarea cererii de apel (f.d.73-78).

În temeiul art. 271 Cod civil, în redacția în perioada de referință, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

În această ordine de idei, Colegiul evidențiază că, în hotărârea primei instanțe nu se profilează anumite ipoteze referitor la termenul de prescripție pretins a fi expirat de către pârâtul/recurent în referința depusă la cererea de chemare în judecată.

În ceea ce vizează considerentele instanței de apel la acest capitol, Colegiul reiterează că, instanța ierarhic inferioară a motivat că, întreruperea cursului prescripției extinctive se realizează în temeiul art. 277 alin.(1) lit.b) Cod civil. Drept urmare, a reținut că, ultima factură datează cu luna decembrie, anul 2018, din care rezultă o datorie pentru serviciile comunale în sumă de 10627,56 de lei și care nu ar fi fost contestată de către apelant.

Concomitent, Colegiul punctează că, extrasul calcului datoriilor pentru energia termică eliberat de „Info Bon” SRL, prezentat pentru perioada februarie 2017-decembrie 2018 (f.d.11-12), nu reflectă anumite achitări.

Informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale eliberată de ÎM „Infocom” pentru perioada septembrie 2018-decembrie 2018 vizează achitarea altor servicii comunale, însă nu și pentru energia termică (f.d.14).

În atare circumstanțe, Colegiul accentuează că, pentru a determina dacă sunt aplicabile sau nu sunt aplicabile prevederile referitor la prescripția extinctivă sau, după caz, constatarea întreruperii cursului prescripției extinctive, în sensul motivat de instanța de apel, inițial se impune stabilirea perioadei certe de acumulare a datoriei pretinse de către reclamant.

De altfel, existența unei facturi din decembrie 2018 care reflectă o datorie la încălzire în sumă de 10627,56 de lei (f.d.13) și care nu ar fi fost contestată de către apelant, aspect menționat de instanța de apel, nu poate fi reținută în justificarea datoriei pentru energia termică în sensul pretins de reclamant.

Colegiul reiterează că, instanța de apel a generalizat răspunsul la argumentul apelantului/recurentului invocat referitor la existența unor acte judecătorești anterioare privind încasarea unor sume.

În situația în care la caz nu a fost determinat începutul perioadei formării datoriei pretinsă pentru energia termică, Colegiul consideră că, instanța de apel pripit a concluzionat precum că actele judecătorești invocate de recurent s-ar referi la datoriile anterioare.

La rejudecarea cauzei această circumstanță urmează a fi elucidată pentru o examinare obiectivă a litigiului, luând în considerare argumentele atât părții reclamante, cât și părții pârâte.

De altfel, în conformitate cu art. 373 alin.(5) Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, însă instanța de apel a generalizat răspunsul la alegațiile apelantului/recurentului.

În temeiul art. 130 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Concomitent, la rejudecarea cauzei, instanța urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Totodată, în cauza *Suominen c. Finlandei*, (citată mai sus, § 37), după cum urmează: „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (a se vedea *Hirvisaari.c. Finlandei*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001, neraportat).” Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, considerentele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

Deși, cu referire la prevederile pct.8¹ din anexa 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, instanța de apel a concluzionat că apelantul nu este scutit integral de la achitarea serviciilor pentru energia termică, pornind de la faptul că se calcula 10%.

În continuare, Colegiul accentuează că, recurentul a pretins că din anul 2010 s-au debransat de la sistemul de încălzire centralizat, instalând încălzire autonomă, pentru ce s-au conectat la sistemul de aprovizionare cu gaze naturale, perfectând actele necesare în acest sens, inclusiv fiind coordonate cu reclamantul.

Subsecvent, având în vedere că recurentul a afirmat că, toți vecinii săi sunt deconectați de la sistemul de încălzire centralizat și au instalat încălzire autonomă, iar blocul lor este cu două nivele și fără subsol și fără instalații ingineresti, instanța de apel avea obligația de a elucidă această circumstanță.

Or, pct. 8⁶ din anexa 7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002, stipulează că, în cazul în care în blocul locativ nu există încăperi tehnice (etaje tehnice și subsoluri), iar în apartamentul (încăperile locuibile în cămine) deconectat de la sistemul centralizat de încălzire nu există coloane de încălzire tranzitorii, începând cu 1 iunie 2016, consumatorul va achita plata pentru încălzirea încăperilor deconectate, stabilită în punctele 8, 8¹, 8², 8³, în mărime de 5% din costul energiei termice, calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine).

În această ordine de idei, Colegiul evidențiază că, la rejudecarea cauzei se impune analiza și verificarea acestei circumstanțe referitor la instalațiile ingineresti, în situația în care în lipsa lor, procentul din costul energiei termice diferă în raport cu cel aplicat la caz.

Or, în temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

În virtutea art. 241 alin.(5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În atare circumstanțe, pornind de la aceste aspecte, având în vedere și rolul dirigitor al instanței, precum și continuitatea examinării cauzei în apel prin prisma efectului devolutiv, instanța are sarcina, în baza rolului activ, să ceară părții să facă precizările necesare, să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la soluționarea litigiului peste apărările și susținerile părților din acțiune, referință și alte obiecții, luând în considerare faptul că, în conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant. De altfel, în cazul în care părțile au o atitudine confuză în privința circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, instanța, în temeiul legii materiale care urmează a fi aplicată, va explica părților care circumstanțe au importanță pentru soluționarea pricinii și cui îi revine obligația de a le dovedi.

Astfel, conform rolului său activ, instanța poate să ceară părților să administreze toate probele pe care le consideră necesare și utile justei soluționări a cauzei, împuternicire ce rezultă și din art.9 Cod de procedură civilă, precum și art. 372 Cod de procedură civilă. Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării pripite a litigiului dedus judecății.

Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții

reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Stanislav Ciobanu.

Se casează integral decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău, în procedură de faliment, împotriva lui Stanislav Ciobanu, Anei Ciobanu și Nataliei Ciobanu intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Galina Stratulat